

Informácia o projekte „KlimaPark Kysak“

Žiadateľ: Košický samosprávny kraj

Názov projektu: KlimPark Kysak

Kód žiadosti o NFP: NFP310020BGF1

Kód výzvy na predkladanie žiadostí o NFP: OPKZP-P02-SC211-2021-67

Celkové oprávnené výdavky projektu: 1 998 570,92 €

Požadovaná výška NFP: 1 898 642,37 €

Hlavným cieľom projektu je vybudovanie audio vizuálneho envirocentra zameraného na informovanie a osvetu v témach zníženia rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy, ako aj o možnostiach proaktívnej adaptácie.

Aktivity projektu:

1. Zriadenia environmentálneho centra za účelom realizácie informačných aktivít v oblasti adaptácie na zmenu klímy.
2. Vytvorenia informačných programov zameraných na zníženie negatívnych dôsledkov zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami.

Harmonogram aktivít:

Hlavné aktivity sa budú realizovať: od 11/2021 do 10/2023, podporné aktivity 11/2021 – 12/2023.

Popis východiskovej situácie

Projekt bol predkladaný Košickým samosprávnym krajom v spolupráci s Agentúrou na podporu regionálneho rozvoja Košice, n. o. (ďalej ARR), ktorá sa dlhodobo aktívne podieľa na činnostiach v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia.

Košický samosprávny kraj v obci Kysak vlastní nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č.662, ktorý je vedený Okresným úradom Košice – okolie, odborom katastrálnym ako parcela č. 651/2, parcela registra „C“ o výmere 31 966 m², druh pozemku: zastavaná plocha, parcela č. 652/3, parcela registra „C“ o výmere 12 699 m², druh pozemku: ostatná plocha, stavbu so súpisným číslom 322 na parcele č. 651/46 (v súčasnosti využívaná ako sklad a posilňovňa) ako aj ďalšie nehnuteľnosti, ktoré tvoria areál Školy v prírode Kysak. V tomto priestore je plánovaná realizácia envirocentra Klimapark Kysak.

Ochrana životného prostredia je jednou z priorít Košického samosprávneho kraja. Od roku 2018 KSK v spolupráci s ARR realizuje Program obnovy krajiny Košického kraja, ktorého súčasťou je Adaptačná stratégia na dôsledky zmeny klímy v Košickom kraji predstavujúca „konceptný materiál zameraný na prognózu vývoja podnebia v najbližších desiatich rokoch“ (<https://web.vucke.sk/sk/kompetencie/regionalny-rozvoj/koncepcne-materialy.html>). V nadväznosti na uvedené strategické kroky má Košický samosprávny kraj prostredníctvom predloženého projektu záujem vybudovať formou rekonštrukcie existujúceho

objektu unikátne osvetové envirocentrum s názvom KlimaPark Kysak. Objekt KlimaParku v Kysaku bude v podobe netradičnej enviroučebne predstavovať unikátne audiomedialne stredisko určené pre všetky vekové skupiny, s primárnym zameraním na žiakov a študentov základných a stredných škôl. Informačné, osvetové a rozvojové aktivity KlimaParku budú inovatívnou a atraktívnou formou riešiť problematiku zmeny klímy a následne orientovať výučbu k trvalo udržateľným prístupom vychádzajúc z Rezortnej koncepcie environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu do roku 2025.

V rámci územia celej SR sa v súčasnosti nenachádza obdobné edukačné stredisko, ktoré by svoje vzdelávacie aktivity smerovalo výlučne k téme Adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami. Existujúce strediská a centrá environmentálnej výchovy (SEV Dropie, CEEV Živica, SEV Správy NP Slovenský raj, SEV Bratislava – Ružinov,...) sa spravidla formou a tematickým zameraním envirovýchovy zameriavajú na širšie spektrum aktivít.

Spôsob realizácie aktivít projektu

Zriadenie environmentálneho centra za účelom realizácie informačných aktivít v oblasti adaptácie na zmenu klímy – KlimaParku Kysak sa uskutoční po rekonštrukcii existujúcej budovy vo vlastníctve KSK a jej následnej kolaudácie. Miesto budúceho centra bolo vybrané na základe prírodných podmienok, dopravnej dostupnosti, tradícii v návštevnosti existujúcej Školy v prírode.

Rekonštrukcia budovy bude zahŕňať aj realizáciu opatrení zameraných na zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy. Navrhovaná stavba bude prekrytá zelenou extenzívnou strechou s obrátenou skladbou uloženou na krove z lepených drevených väzníkov. Toto riešenie má napomôcť eliminácii hromadenia vody z prívalových dažďov. S ohľadom na udržateľnosť a ekologický aspekt stavby zelená strecha Urbanscape chráni stavbu pred teplom aj chladom efektívnejšie, znižuje tak náklady na vykurovanie/chladenie, znižuje množstvo CO₂, zvyšuje estetický dojem a pri použití rozchodníkov sa jedná o takmer bezúdržbové riešenie.

Rekonštruované budú aj vnútorné priestory a celá expozícia je navrhnutá viacúčelovo a tak, aby v jednom čase vedela poskytnúť komfortné zdieľanie informácií na viacerých miestach súčasne, pre niekoľko skupín poslucháčov. Vnútorné priestory sú zokruhované, avšak ich rozdelenie je nastavené tak, aby sa okruh dal presušiť, poprípade začať na rôznom mieste, podľa potreby alebo obsadenosti priestoru. Súčasťou rekonštrukcie sú aj sociálne zariadenia a obslužné miestnosti. Samotná enviroučebňa pozostáva z piatich samostatných miestností.

Prvou miestnosťou (**auditórium**) je multifunkčná prednášková sála vybavená okrem sedenia aj audiovizuálnou technikou vhodnou na premietanie filmu či on-line prednášky, táto miestnosť slúži ako vstupný modul – bod pre uvítanie účastníkov, predstavenie priestoru, v ktorom sa nachádzajú, uvedenie do problematiky a priestor na prvú interakciu medzi prednášajúcim a skupinou návštevníkov.

Miestnosť **druhá (4D kino)** 4D panoramatické kino. Vizuálne technológie sú nástrojom dnešnej doby, čím viac interakcie prinášajú, tým sú atraktívnejšie pre súčasnú generáciu. Je nevyhnutné prispôbovať zdieľanie informácií trendom, ktoré so sebou prináša poznanie a veda, a aj cez tieto nástroje komunikovať najnovšie poznatky k širokej verejnosti. Táto miestnosť bude konštruovaná ako 4D panoramatické kino. Pohybujúca sa platforma

uprostred miestnosti bude umožňovať rýchlu a jednoduchú výmenu dopravného prostriedku, ktorý bude súčasť filmu premietaného na obľej stene obklopujúcej túto platformu. Raftový čln, snežný ratrak je začiatok pre navodenie autentickej situácie k filmu ktorý prebieha „okolo vás“. Pohyblivá plošina kopíruje dej filmu a vytvára dojem autentickejši, vŕahuje ľuď do navodenej situácie a vytvára pocit reálneho zážitku. V priebehu veľmi krátkej chvíle vie miestnosť sprostredkovať rôzne situácie v rôznych prostrediach a miestach pri situáciách, ktoré so zmenou klímy súvisia (povodeň, zosuv pôdy a pod.). Samozrejme sa jedná o témy, ktoré sú súčasťou nepriaznivých dopadov zmeny klímy na životné prostredie, ktoré nás obklopuje, zároveň ale filmy vychádzajú zo situácií, ktoré sa odohrali aj v reálnom svete, aby pocit „prežitia“ tejto pasáže filmu zanechal hlboký a dlhotrvajúci zážitok v divákovi.

Miestnosť **tretia (Video LED stena)** je navrhnutá ako veľkoplošná video stena pre realistické 3D vizualizácie navrhnutých modelových situácií, ktoré sú častým negatívnym obrazom klimatických zmien. Má sa jednať napríklad o zobrazenie roztrhnutia koruny hrádze vplyvom stúpajúcej hladiny, či simuláciu prívalovej zrážky o sile 100 mm a viac, kde osoba či skupina osôb sú umiestnené do stredu deja napríklad tým, že pocitovo sa nachádzajú priamo v koryte vodného toku, či na vrchole hrádze a sledujú situáciu z pohľadu aký v reálnom živote nie je možné opakovať. Tieto situácie majú za úlohu priblížiť účastníkom a návštevníkom realitu takýchto negatívnych dôsledkov klimatickej zmeny a ukázať im ako rýchlo sa môže v priebehu času situácia meniť od bežného života ku katastrofe.

Miestnosť **4 a 5 (edukačné kóje, edukačné hry)**. Vo všeobecnosti je veľmi ťažké ľuďom sprostredkovať informáciu, ktorá sa mení v priebehu času veľmi pomaly a teda napríklad nárast teploty, ktorý klimatickú zmenu sprevádza a je jedným z jej dôsledkov, nemožno priblížiť inak ako vtesnať postupný nárast teploty prostredia či jeho celkovú zmenu do veľmi krátkeho časového intervalu vizualizácie a teda sa k nej pridávajú okrem vizuálnych aj senzorické vnemy. Práve takýto zážitok by mala sprostredkovať **miestnosť 4**, premenu napríklad zelenej lúky či lesostep na vyprahnutú púšť v priebehu niekoľkých minút, keď sa v miestnosti zmení aj vlhkosť a teplota, či rýchlosť a sila vetra, bude dokonalým nástrojom na sprostredkovanie dlhotrvajúceho úseku dejín v priebehu pár minút. Topenie horských ľadovcov, vysychanie prírodných jazier, riek, miznutie lesov a pralesov, zmena prostredia s úbytkom biodiverzity sú základné témy každej krátkej ukážky príčiny a dôsledku klimatickej zmeny na našu planétu, životné prostredie a ľudstvo. Súčasťou obsahu budú aj námety, aké aktivity môžu spomaliť nepriaznivé trendy.

Miestnosť **piata** je navrhnutá ako interaktívna herňa pre overenie informácií, ktoré návštevníci získali počas prehliadky predchádzajúcich miestností. Jej technické vybavenie pozostáva z piatich dotykových obrazoviek inštalovaných na stenách miestnosti. Účelom je pomocou edukačných interaktívnych hier overiť získané informácie poprípade doplniť nadobudnuté vedomosti v oblasti klimatickej zmeny, jej dôsledkov, ale aj v oblasti mitigácie a prispôbenia.

Programové vybavenie je súčasťou verejného obstarávania, ktoré bude pozostávať z dodávky vybavenia 5 stanovišť, programu pre interaktívne hry a 30 minútového obsahu veľkoplošných dotykových obrazoviek. Okruhy tém súvisia s expozíciou, sú previazané s lokálnym prostredím a odzrkadľujú potreby cieľovej skupiny.

Každá miestnosť bude vybavená nasledovnou technikou **auditórium** (projektor, plátno, ozvučenie, signálový manažment a riadenie), **4D kino** (cinema 4D Moving System – podlaha, projekčný systém, premietacie plátno, ozvučenie, signálový manažment a riadenie), **video**

LED stena (video stena, signálový manažment, prehrávač obsahu), **edukačné kóje**, **edukačné hry** (5 obrazoviek, 5 ozvučení, 5 prehrávačov obsahu). Presná špecifikácia parametrov bola zaslaná v rámci prieskumu trhu a je súčasťou príloh.

Informačné aktivity v oblasti adaptácie na zmenu klímy budú realizované po kolaudácii stavby. Počíta sa s realizáciou informačných aktivít v priebehu roka 2022 a 2023 a následne v priebehu 5 rokov. Realizované budú tieto aktivity v rámci 10 programov.

Názov informačného programu:

Klimatická zmena – výučbový program pre MŠ (témy: povodeň, sucho, topenie ľadovcov, klimatická zmena na Slovensku), výučbový program pre prvý stupeň ZŠ (témy: povodeň, sucho, topenie ľadovcov, klimatická zmena na Slovensku, výučbový program pre druhý stupeň ZŠ (témy: povodeň, sucho, topenie ľadovcov, klimatická zmena na Slovensku), výučbový program pre SŠ (témy: povodeň, sucho, topenie ľadovcov, klimatická zmena na Slovensku, svet), výučbový program pre VŠ (témy: povodeň, sucho, topenie ľadovcov, klimatická zmena na Slovensku, svet), semináre, webináre, konferencie, Denný tábor, Deň otvorených dverí a videá.

Počet zrealizovaných informačných aktivít: min. 200; Počet osôb zapojených do informačných aktivít (programov): 4200.

Témy klimatických zmien pre envirocentrum KlimaPark Kysak nie sú konečné, v priebehu realizácie programov a aktivít budú priebežne dopĺňané podľa požiadaviek cieľových skupín a aktuálnej situácie na Slovensku a vo svete.

Situácia po realizácii projektu a udržateľnosť projektu

Po zrealizovaní rekonštrukcie priestorov envirocentra a jeho kolaudácii, bude jeho technologické a technické vybavenie uvedené do prevádzky. Pre potreby obsluhy envirocentra bude zaškolený personál. Celé technické a technologické vybavenie envirocentra je polo, alebo plne automatické bez nutnosti obslužného personálu. Jednotlivé vybavenie miestností sa spúšťa pohybovým senzorom, alebo iným typom senzoru zaznamenávajúcim prítomnosť osoby. Personál potrebný k obsluhu zariadení je skôr sprievodca priestorom, informátor a pracovník odstraňujúci prípadné komplikácie, kumulovaný v jednej osobe.